

Saksframlegg og innstillinger til Engerdal fjellstyres møte 29.10.15.

Sak 47.15	Ark 012.1	
Godkjenning av sakliste og møtereferat fra møte den 26.08.2015		

Sak 48.15	Ark 016.2	Saksbeh.: OOps
Deltagelse i arbeidsgruppe – forvaltningsplan Gutulia NP		

Saksdokumenter vedlagt:

- Invitasjon fra Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia om deltagelse i arbeidsgruppe i forbindelse med forvaltningsplanarbeidet for Gutulia nasjonalpark.

Bakgrunn:

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia inviterer fjellstyret til å delta i arbeidsgruppe for arbeidet med utarbeidelse av forvaltningsplan for Gutulia Nasjonalpark. Tidligere i år behandlet fjellstyret i sak 27.15 oppnevning av representant til faglig rådgivende utvalg for Femundsmarka og Gutulia. Nå inviteres fjellstyret til å være med i et mindre lokalt forum som skal gi forvaltningsstyret innspill i arbeidsprosessen, samt å bidra med å tilbakeføre informasjon om arbeidet utad i egne rekker.

Nasjonalparkstyret ber om svar på invitasjon innen 10 oktober. Daglig leder har gitt tilbakemelding om at tidligste mulighet for dette er etter fjellstyrets møte den 29. oktober.

Administrasjonens vurdering.

Som en beskrivelse av hvilke instanser og interesser som nasjonalparkstyret ser på som naturlig er representert i denne arbeidsgruppa, pekes det på følgende:

- Engerdal Fjellstyre
- Statskog
- Engerdal kommune
- Statens naturoppsyn
- Fylkesmannen i Sør-Trøndelag v/reindriftsforvaltningen.

De to nasjonalparkene utgjør en betydelig del av statsallmenningen i Engerdal. Følgelig har Engerdal fjellstyre store interesser i disse områdene. Det er således naturlig og viktig at fjellstyret er representert i dette utvalget. Administrasjonen vil derfor anbefale fjellstyret å oppnevne en representant og eventuelt en vararepresentant til dette utvalget. Administrasjonen

vil ikke overfor styret legge noen føringer i hvem som bør sitte i dette utvalget. Saken legges derfor fram uten noe forslag på navn.

Fjellstyret behandlet på møte i april i sak 27.15 en lignende sak der fjellstyret oppnevnte daglig leder til å representere i faglig rådgivende utvalg for Femundsmarka og Gutulia. Om styret tenker på en lignende løsning denne gangen, vil daglig leder sannsynligvis delegere denne jobben til en av fjelloppsynene, da jobben i høy grad er av praktisk art.

Administrasjonens forslag til vedtak:

Som Engerdal fjellstyres representant til rådgivende arbeidsgruppe til forvaltningsplanarbeidet for Gutulia nasjonalpark, oppnevnes _____.

Sak 49.15	Ark 137	Saksbeh.: OOps
Søknad om økonomisk støtte – Femundsmarka Vilt og Mobilslakt		

Saksdokumenter vedlagt:

- Søknad fra Femundsmarka Vilt og Mobilslakt, datert 06.09.2015

Bakgrunn:

Femundsmarka Vilt og Mobilslakt søker om støtte på kr 45 378 fra Fjellstyrets Bidragsbudsjett for tilpasning av terminalløsning på mobilt reinsdyrslakteri. Dette i forbindelse med innføring av klassifiseringssystem og tilhørende rapporteringsrutiner, som en følge av nytt regelverk.

Som følge av endringene i regelverket behøver søker å anskaffe nytt datautstyr i tilknytning til veiing, terminal og rapporteringsprogram. Investeringsbehovet er i søknaden oppgitt til kr. 129 650,-. Søknadsbeløpet utgjør 35 % av total investeringskostnad. Det resterende kapitalbehovet er tenkt dekket ved egenandel.

Femundsmarka Vilt og Mobilslakt har på søknadstidspunktet en ordre inne på det i søknaden skisserte utstyret.

Fjellstyret står etter Fjellevens §11 relativt fritt til å gjøre vedtak om hvordan eventuelt overskudd kan disponeres. Engerdal fjellstyre har de seinere åra vedtatt Bidragsbudsjett med regler for hvordan bidragsmidler skal disponeres.

Administrasjonens vurdering.

I forhold til vedtatte retningslinjer for Bidragsbudsjettet 2015, kommer tiltaket inn under næringstiltak knyttet til reindriftsnæringen. Hvorvidt dette er å betrakte som et enkelttiltak eller et fellestiltak, er et definisjonsspørsmål. Så lenge majoriteten av Svahken Sijte benytter anlegget kan det betraktes som et fellestiltak. Investeringen kan betraktes som langsiktig i den forstand at det dekker et behov frem til utstyret er gått ut på dato. Funksjonstiden for bl.a. datautstyr er relativt kort, men forhåpentligvis vil utstyret være gangbart i mange år. Det er uansett slik at utstyret er påkrevd og nødvendig for at virksomheten skal kunne opprettholdes.

I reglene for Bidragsbudsjettet 2015, næring reindrift, er satsingsområde: «*Fellestiltak innen produktutvikling og økt verdiskaping på råvaren (reinsdyrkjøtt), og oppbygging av infrastruktur rundt dette*». Tiltaket skulle derfor være kvalifisert for tilskudd.

Søknaden skisserer en finansiering som fordeler seg på bidrag fra fjellstyret og resten dekkes gjennom egenandel. Bidragsprosenten på 35 % er i.h.t. reglens pkt 8.

Det har hittil i år ikke vært bevilget noe fra Bidragsbudsjettet 2015 til reindriftsnæring, siden det hittil ikke har innkommet noen søknader. Ramma er kr 65 000,-, så søknadsbeløpet ligger godt innenfor dette. Nå skal det tillegges at ved behandling av innkomne bidragssøknader på

møtet den 25 mars ble den totale ramma for bidragsbudsjettet utvidet med kr 40 000,- (sak 16.15). Det ble imidlertid ikke fattet vedtak som belaster næring småfehold, reindrift eller næringsfiske. Utbetaling av midler til sikfiskere i Femund som har levert fangst til anlegget i Elgå pågår i skrivende stund. Totalt vil det utbetales kr. 70 460,- som anføres næringsfiske på Bidragsbudsjettet 2015.

På bakgrunn av dette vil administrasjonen anbefale fjellstyre å innvilge søknaden om økonomisk støtte til Femundsmarka Vilt- og Mobilslakt AS.

Administrasjonens forslag til vedtak:

1. Femundsmarka Vilt og Mobilslakt AS gis et tilskudd på kr 45 378,- for innkjøp av datautstyr til vekt, terminal og rapporteringsprogram. Beløpet anføres næring reindrift i Fjellstyrets Bidragsbudsjett 2015.
2. Frist for gjennomføring og utbetaling av tilskudd skjer etter retningslinjer i «bidragsbudsjett 2015 inkl regler».

Sak 50.15	Ark 137	Saksbeh.: OOps
Søknad om økonomisk støtte – Båtvika Båteierforening.		

Saksdokumenter vedlagt:

- Søknad fra Båtvika Båteierforening om økonomisk støtte til snøbrøyting, datert 15.09.2015.

Bakgrunn:

Båtvika båteierforening søker om økonomisk støtte til snøbrøyting av veien ned til Båtvika. Foreningen har de seinere åra hatt årlige utgifter på ca kr 8000,- til snøbrøyting. Plassen ved Båtvika benyttes som parkering også vinterstid og er utgangspunkt for folk som skal til ulike hytter og skiløyper i området. Hvis foreningen slutter å brøyte veien er det

Foreningen uttrykker i søknaden også et håp om at fjellstyret kan være med å bidra med årlig beløp til snøbrøytingen.

Administrasjonens vurdering.

Søknaden er i henhold til Bidragsbudsjettet 2015 å betrakte som et fellestiltak og et allmennyttig formål.

For 2015 er Bidragsbudsjettets ramme til allmennyttige formål disponert – og vel så det. Den ble i sak 16.15 utvidet med kr 40 000,-. Ut fra dette anser derfor ikke administrasjonen at det finnes rom for tilskudd.

Fjellstyret bidrar årlig til at det finnes vinterbrøytete parkeringsplasser flere steder på allmenningen. Fjellstyret betaler for brøyting av flere parkeringsplasser og utkjøringsmuligheter langs Elgåveien, Sømådalsområdet, Elvbrua – Sundet samt Kvilten/Skarven. På den måten bidrar fjellstyret til å bedre allmennhetens adgang vinterstid. Og det er da også rimelig at fjellstyret bidrar, og det ligger i fjellstyrets egeninteresse.

I dette konkrete tilfellet er det nok flere parter som har nytte av parkeringen. Bl.a. pekes det på i søknaden at det er hytteeiere i området som benytter seg av parkeringsmuligheten. Videre pekes det på flere andre interessenter. Administrasjonen mener derfor at det er rimelig at flere parter burde bidratt økonomisk.

Søkeren uttrykker også et håp om å få til en årlig ordning med fjellstyret i forhold til økonomisk støtte. Dette er vanskelig å få til i forhold til Bidragsbudsjettet, som følger årlige vedtak og der prioritering av søknader vil avhenge av hvor mange og hvilke type søknader som innkommer, jfr Bidragsbudsjettets regler.

En mulig løsning kan derfor være å legge inn en økning i driftsbudsjettet. Men det er heller ikke helt uproblematisk i og med vi ikke har oversikt over lignende ordninger som også i så fall kunne fått økonomisk støtte fra fjellstyret.

Denne type tiltak som kommer mange til gode, men der det ikke er noen direkte og klar ansvarspart, kunne ideelt sett hatt en form for brukerfinansiert inntjening. I dette tilfellet er det relevant å peke på muligheten til å etablere frivillige betalingsordninger. Om slike ordninger fungerer i praksis er usikkert.

Administrasjonens forslag til vedtak/uttalelse:

Engerdal fjellstyre ser ingen mulighet til å innvilge søknaden fra Båtvika Båteierforening, da bidragsbudsjettet for 2015 er disponert i sin helhet til andre formål.

Sak 51.15	Ark 112	Saksbeh.: OOps
Økonomirapport for 2.tertial 2015		

Saksdokumenter vedlagt:

- Regnskapsrapport (resultat pr avdeling) pr 31.08.2015.

Bakgrunn:

I ”Stillingsbeskrivelse for daglig leder (DL)”, vedtatt av fjellstyret i sak 03.13, fremgår det i pkt. 22 at ”(...) DL skal legge fram regnskapstall m/kommentar for 1. tertial innen 15. juni for styret, og 2. tertial innen 15. oktober(...)”. Økonomirapport for 1. tertial 2013 legges herved frem til behandling. P.g.a. endret møtedato er dette senere enn stillingsbeskrivelsen tilsier.

Administrasjonens vurdering:

Det er driftsbudsjettet som legger rammene for fjellstyrets virksomhet og daglige drift. I vedtatt driftsbudsjett for 2015 (**sak 75.14**) ble det ikke lagt opp til noen store endringer, men derimot lagt opp til å videreføre nåværende aktivitetsnivå og bemanning innenfor strenge kostnadsrammer.

Vedtatt driftsbudsjett for 2015 og revidert regnskap for 2012-14 viser følgende hovedtall:

	Budsjett 2015	Regnskap 2014	Regnskap 2013	Regnskap 2012
Sum driftskostn adm	2 621 000	2 941 558	2 642 065	2 527 750
Sum kostnader fiskeanlegg	539 000	478 989	483 990	476 552
Driftskostn statsallm.	2 559 000	2 743 303	2 536 002	2583069
Rente-/finanskostnader	-	-	0	83
Sum kostnader i alt	5 719 000	6 163 850	5 662 057	5 587 454
Inntekter adm.	115 000	141 928	15 000	5 416
Inntekter statsallm.	5 768 000	6 013 780	6 163 596	5 977 881
Inntekter fiskeanlegg	107 000	110 694	136 436	163 187
Finanspost, renteinntekt	225 000	181 116	214 765	237 232
Sum inntekter i alt	6 215 000	6 447 518	6 529 797	6 383 716
Inntekter - utgifter	496 000	283 668	867 740	796 345

Når det gjelder fjellstyrets inntekter er det ved utgangen av august vanskelig å gi klare svar på hvordan de endelige regnskapstallene vil være, til det er usikkerheten i de største inntektspostene for store. I og med at fiskekortinntektene utgjør over 1/3 av fjellstyrets totale inntekter vil disse være avgjørende for om en når budsjetterte inntektsmål. Det er pr i dag altfor tidlig å si noe om dette, da endelig fiskekortoppgjør tradisjonelt ikke er klart før årsskiftet. Foreløpige salgstall for nettsalget av fiskekort indikerer at omsetningen er omtrentlig som i 2014. Men fjellstyret selger mye kort via kortselgere og det endelige svaret vil ikke være klart før frem mot jul.

En annen viktig inntektspost er knyttet til salg av jakt. For småviltjakta forventes det at inntektene vil lande på omtrentlig fjorårets nivå, etter at innløste jaktkort er tilbakebetalt. Inntektene knyttet til konto 5-3130 (Storviltjakt, rådyr, bever) forventes bli omtrentlig som sist år. Det samme gjelder andre faste salgsinntekter.

Salgsinntektene ved fiskeanlegget (konto 4-3020) er lavere enn på samme tidspunkt i 2014. Fullstendig oversikt vil være klar til budsjettbehandling da alle salg er fakturert. Totalt sett er driftskostnadene for fiskeanlegget litt høyere enn på samme tidspunkt i 2014.

Det knytter seg også en viss usikkerhet til inntekter fra tjenestesalg i avdeling 3. 2014 var et gunstig år i så måte, og det er ikke utsikter til samme inntekter i 2015, noe det heller ikke er budsjettert med. For tjenestesalg avd. 5 er det litt usikkerhet knyttet til inntektene, da sluttoppjøret med SNO bygger på salg av arbeidstimer, og vi i løpet av sommeren har hatt sjukemeldingsperioder som timemessig ikke er blitt kompensert fullt ut.

Daglig leders erfaring så langt er at driftsmessig har fjellstyret vært preget av sunn økonomisk tankegang og måtehold. Det er dratt ned på bruk av sommervikar sammenlignet med 2014. Ser en på tidligere regnskapstall er ikke budsjettet for 2015 urealistisk.

Det å sammenligne kostnadsutviklingen opp mot fjoråret gir en god pekepinn på hvordan en ligger an i forhold til å nå fjellstyrets budsjetterte målsetninger. Fullstendig økonomirapport pr 31. august ligger vedlagt saken. Ser en på hovedtallene for regnskapet 2012, 2013 og 2014 pr 31. august ser dette ut som følger:

Driftskostnad pr avdeling	Regnskap 2015	Regnskap 2014	Regnskap 2013	Regnskap 2012
1 – Interimsavd lønn	1 789 177	1 878 719	1 842 696	1 612 287
3 – Administrasjon	649 811*	705 313*	668 421*	624 786*
4 – Fiskeanlegg	116 897	139 586	137 523	121 764
5 – Jakt, fiske, grunnutnytting	529 613	682 745	651 508	614 903

*Bidragsbevilgninger ikke medregnet

Det kan knyttes enkelte kommentarer til de ulike avdelingene og postene i den spesifikke regnskapsrapporten:

- Kostnadene på interimsavdeling lønn vil først ved årets slutt deles opp på de ulike avdelingene administrasjon, fiskeanlegg og jakt/fiske/grunnutnytting, samt fordeles ihht til de krav Statskog setter (refusjonsberettiget, ikke refusjon berettiget osv). Lønnsutviklingen for ansatte i fjellstyret følger tariffavtale mellom Naturviterne og Fjellstyresambandet, hvor lønnsøkningen f.o.m. 1 mai 2015 ligger på 0,97 % - 1,6 % avhengig av ansettelsestidspunkt og ansiennitet.
- En ser allikevel at det er utbetalt kr 121 000,- mindre i lønn, kjøregodtgjør og diett så langt i år sammenlignet med 2014.
- Det er utbetalt mindre til pensjonsordningen (konto 3-5030) enn på samme tidspunkt i fjor.
- Det er et lavere forbruk knyttet til inventar og kontorrekvisita (konto 3-6540 og 3-6800) enn i 2014. utgiftene i 2014 var spesielt høye pga at våre kontorlokaler fikk en ansiktsløftning.

- Kostnadene til markedsføring (konto 3-7311) er høyere enn på samme tidspunkt i 2014. Dette skyldes i stor grad deltagelse på «Sportfiskemessan» i Sverige og innkjøp av nytt profileringsmateriell. Totalkostnadene ligger fortsatt innenfor budsjettammen.
- Ser en på snøskuterutgiftene (konto 5-6402 og 5-6404) ser en at vedlikeholdskostnadene har gått ned, mens forsikringskostnadene har økt.
- Kostnadene knyttet til arbeidstøy er vesentlig lavere enn på samme tidspunkt i 2014. Dette skyldes i stor grad de ansettelser som ble gjort på slutten av 2013 og begynnelsen av 2014, noe som bl.a. utløste behov for nye uniformspakker.
- Kostnadene for veien Snerta-Elvbrua er noe høyere enn på samme tidspunkt i 2014. Samtidig er inntektene (konto 3-3210 og 5-3210) også noe høyere enn på samme tidspunkt i fjor.
- Egne utgifter i forbindelse med kalking (konto 5-6605) har falt bort da kalkingen nå er opphørt.
- I 2014 var utgiftene knyttet til konto 5-6607 høye som følge av en sent innkommet faktura i forbindelse med deltagelse i prosjektet «Fiskelykke i Rendalen og Engerdalen». I år er det kun ført utgifter i forbindelse med deltagelse i «Wild-X». Disse utgiftene får fjellstyret refundert senere i år.
- Kostnadene knyttet til trykking (konto 5-6860) er betydelig lavere enn på samme tidspunkt i 2014. Dette skyldes opptrykk av nye fiskeguider i 2014.
- Vedlikeholdskostnadene knyttet til bilene (konto 5-7020) er høyere enn på samme tidspunkt i 2014.
- Fjellstyret har utbetalt mindre provisjon enn på samme tidspunkt i fjor. Det er imidlertid ikke klart med fiskekortoppkjøret og hvordan denne utgiftsposten blir henger i stor grad sammen med hvordan inntektene blir.
- Det er utbetalt mer viltstellmidler («skøttpeng») i år enn på samme tidspunkt i fjor.
- De totale kostnadene knyttet til mobiltelefoni (konto 3- 6911 og 5-6911) er betydelig lavere enn på samme tidspunkt sist år. Administrasjonen har jobbet for å få ned bl.a. mobilkostnadene og har byttet leverandør for abonnement som ikke er heftet med bindingstider. Dette skal redusere mobilkostnadene vesentlig på sikt.

Samlet status pr 31. august viser at det er rimelig bra kontroll på driftsutgiftene.

Sammenlignet med samme tidspunkt i 2014 er de totale driftsutgiftene betydelig lavere. Det er imidlertid for tidlig å konkludere i forhold til sluttregnskapet, da mye av inntekssiden ennå er usikker. Men ut fra daglig leders vurdering er det god kostnadskontroll, og forbruk ligger så langt innenfor budsjetterte målsetninger.

Administrasjonens forslag til vedtak:

Engerdal fjellstyre tar økonomirapport pr 31.08.2015 til etterretning.

Sak 52.15	Ark 322	Saksbeh.: OOps
Høring: lokal forskrift om snøskuterløyper i Engerdal		

Saksdokumenter vedlagt:

- Kommunens forslag med vedlegg (utsendt tidligere)
- Høringsbrev og innkomne synpunkter

Bakgrunn.

Engerdal kommune vedtok den 14 september å legge ut lokal forskrift om snøscooterløyper i Engerdal kommune på høring (saksnr 15/168). Forslaget er hjemlet i det nye regelverket som følge av endringer i Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag og tilhørende forskrift, der kommunen er tillagt hjemmel til å vedta lokal forskrift om snøskuterløyper for fornøyleskjøring. Høringen følger bestemmelsene i Plan og bygningsloven (§11-14). Høringsfristen er satt til 3 november 2015.

Fjellstyret har tidligere i sak 59.14. avgitt høringsinnspill til Statskog SF om forslaget til snøskuterløyper på Statsallmenningen. På dette tidspunktet var det Statskog SF som var tillagt samtykkekompetansen som grunneier. I den endelige lovendringen er det Fjellstyrene som skal gi grunneiers samtykke på statsallmenninger. Videre var daværende forslag fra kommunen et omfattende forslag der man ba om innspill på alle innkomne forslag. Fjellstyret mente at forslaget var for omfattende og lite bearbeidet. Fjellstyrets uttalelse var i sin helhet som følger:

1. *Engerdal fjellstyre mener at forslaget til traseer på statsallmenningen er for omfattende. Det burde vært mer bearbeidet i forhold til de innspill fjellstyret allerede har gitt bl.a. i forhold til vilthensyn. Videre er det store antallet traseer neppe forenlig med intensjonen og vil slik det er framstilt ikke være forenlig med de føringer som legges til grunn i foreslått lovendringsforslag.*
2. *Mangel på innsigelse fra fjellstyret vedr hver enkelt løype kan ikke oppfattes som en godkjenning fra fjellstyret side, jfr Statskogs oversendelsesbrev. Fjellstyret ber om at reindriftsnæringen kontaktes i forhold til mulige traseer.*
3. *Om Statskog ønsker å si ja til visse traseer bør dette være traseer som ikke ligger i vinterbeiteområder for rein, viktige viltbiotoper som vinterbeiteområder for elg, hekke- og ynglelokaliteter, jfr de innspill som fjellstyret allerede har kommet med overfor kommunen.*
4. *Det er heller ikke innarbeidet innspill i forhold til hva som er praktisk mulig uten større terrenginngrep. Å si ja (eller nei) til traseer som i utgangspunktet ikke lar seg gjennomføre uten at det gjøres betydelige terrenginngrep er meningsløst.*
5. *Det må heller ikke etableres traseer som er til ulempe for hytteeiere, fastboende og eksisterende næringsvirksomhet. Traseer i tilknytning til bebyggelse bør reduseres til et inn-/utfarter pr grend.*

6. *Løyper bør så langt mulig legges til ubrøytede skogsbilveger eller legges så nær inntil bilvei som mulig.*
7. *Noen av traseene som endelig blir vedtatt, må legges slik at de knyttes til enkelte benyttede fiskevann.*
8. *Blindtraseer som bare ender et sted bør av hensyn til sikkerheten ikke godkjennes, men må i noen tilfeller være nødvendige, bl.a. for å være trase til fiskevann.*
9. *Som forslaget foreligger er det for mange traseer som løser samme behov (f.eks. c4-30, c4-27 og c4-26). I slike tilfeller bør man ikke gi godkjenning for mer enn ett av alternativene.*

Prosessen på sentralt nivå hadde, som vel kjent, en del vendinger. Det som i utgangspunktet skulle være et forslag om en prøveordning endte opp med å bli et prosess med formål å endre sentrale lovverk, slik at det ble mulig med løyper for rekreasjonskjøring. De nødvendige lovendringene ble vedtatt i vår. Som en følge av dette er, som nevnt innledningsvis, kommunen gitt myndighet til å vedta denne type løyper. Motorferdselsloven gir imidlertid en del rammer for hva kommunene kan bestemme (4a): *«Løypene skal ikke legges i verneområder, foreslåtte verneområder eller nasjonale villreinområder. Løypene skal ikke være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften eller kreve terrenginngrep. Ved fastsetting av løypene skal kommunen ta særskilt hensyn til støy og andre ulemper for friluftslivet. Kommunen skal også ta hensyn til naturmangfold, bolig og hytteområder, landskap, kulturminner og kulturmiljø og sikkerheten for dem som kjører og andre. Før fastsetting av løypene skal kommunen utrede virkningen løypene vil ha for friluftsliv og naturmangfold i influensområdet, samt kartlegge og verdsette friluftsområdene der løypene planlegges, og vurdere betydningen av disse områdene opp mot øvrige friluftslivsområder i kommunen».*

Kommunen ba i juni om innspill til samme forslag som fjellstyret ga høringsuttalelse til i august 2014. Fjellstyret ga i brev av 25. juni svar der fjellstyret påpekte at forslaget fortsatt ikke var gjennomarbeidet fra kommunens side, og at fjellstyret ikke kom til å ta stilling i saken før dette var gjort.

Nå foreligger det et forslag med traseer og tilhørende bestemmelser. Antallet traseer er redusert og de går fram av forskriftens § 1. Videre inneholder forskriften bestemmelser om åpningstider, merking, fartsbegrensinger, maksimumsavstander for fravik fra løypa, sikkerhet, krav til brukergrupper, straffereaksjoner samt brukerfinansiering.

Et av fjellstyrets viktigste oppgaver etter fjelloven er å se til at statsallmenningen brukes på en måte som fremmer næringslivet i bygda og ivareta naturvern- og friluftsjnteressene. Samtidig skal fjellstyret se til at bruksrettsutøvelsen sikres og skjer på riktig måte. Oppsummert kan en si at fjellstyret må se på denne saken ut fra følgende forhold:

- Forholdet til bruksretter
- Forholdet til jakt-, fiske og friluftsliv.
- Forholdet til naturverninteressene.
- Økonomiske aspekter for lokalsamfunnet.

Fjellstyrene er gjennom endring av Fjellevens § 12 tillagt retten til å forby eller begrense motorferdsel i statsallmenninger (grunneierrollen). Dette innebærer at det er fjellstyret som kan si ja eller nei til alle saker etter motorferdselsloven med tilhørende forskrift på statsallmenningen i Engerdal. Det innebærer også at fjellstyret kan sette krav og forutsetninger for å tillate motorferdsel. Rent praktisk vil grunneiersamtykket formelt gis når man inngår avtale om å anlegge løypene. En slik avtale vil formalisere grunneiers samtykke og sette rammer for hva partene kan og skal gjøre og ikke gjøre, vederlagsordninger, ansvar, opphør m.m.

Fjellstyret har dessuten bedt interessenter på statsallmenningen om innspill i saken. Dette ble gjort ved at et antall interesseparter ble tilskrevet samtidig som ønsket om innspill ble kunngjort på vår hjemmeside. Det var ved fristens utløp innkommet 16 innspill til fjellstyret. I tillegg er det innkommet 2 høringsinnspill etter fristens utløp (som selvsagt også er vedlagt). I høringsbrevet (datert 20.09.2015) ba fjellstyret at synspunktene som man ønsket å gi fjellstyret også ble meddelt kommunen. Dette for at kommunen på eget grunnlag skal kunne vurdere de synspunkter som Fjellstyret har fått.

Administrasjonens vurdering

Innledende betraktninger; saksgang, grunneierrollen og forhold til lovverket.

Hensikten med lovendringene er å åpne for såkalt rekreasjonskjøring med snøskuter. Dette i kontrast til slik det har vært hittil at det kun kan åpnes for kjøring som har et anerkjent nytteformål. Kritikerne av endringene har i debatten hevdet at det lovverket som har vært har fungert tilfredsstillende, og at det gir rom for næringsutøvelse (f.eks. gjennom taxiløypeordning). Endringene er nok i stor grad en følge av at mange har ønske om at en skal kunne kjøre skuter for å komme seg ut, uten at man nødvendigvis har hatt noe nytteformål utover dette. Det er nok også slik at en liberal dispensasjonspraksis over tid er med på å uthule intensjonene med tidligere regelverk.

Det er utvilsomt at dette medfører et historisk skille når det gjelder motorisert ferdsel i utmark. Det er derfor at denne saken har en prinsipiell side når kommunene er gitt mulighet til å i større grad enn tidligere styre over denne type spørsmål. Kommunen kan derfor velge hvilken vei en ønsker å ta, for det er på mange måter et veivalg. For dette er en mulighet og ikke et krav. Det vil derfor være mange som vil følge med på hvordan kommunene håndterer og praktiserer dette.

Hvorvidt kommunens forslag ligger innenfor dagens lover og forskriftsverk er langt på vei et tolkningsspørsmål. Fjellstyrets administrasjonens gjør den vurdering at det gjør det, sjøl om det er mange forhold ved forslaget som ikke gir svar på relevante spørsmålsstillinger, er uklart, og som en kan ha synpunkter på og stille spørsmålstegn ved.

For fjellstyrets del handler saken om bruken av statsallmenningen og om formelle sider rundt det å forvalte grunneierkompetansen. Gjennom prosessen har grunneierkompetansen tidvis vært foreslått lagt til Statskog SF og Fjellstyrene om hverandre. Det er nå klart at det er Fjellstyrene som har retten til å begrense eller forby motorferdsel på statsallmenninger. Som

en naturlig konsekvens av disse lovendringene er det også fjellstyrene som skal inngå avtale (formelt grunneiersamtykke) om snøskuterløyper. Det er fortsatt slik at grunneier er suveren til å begrense eller forby motorferdsel på egen eiendom, uavhengig av hvilke beslutninger kommunen tar i saker vedrørende løyper eller dispensasjoner.

Det formelle grunneiersamtykket gjøres ved at det inngås avtale mellom fjellstyret kommunen/driftsoperatør. Denne avtalen bør gi klare retningslinjer hva som skal gjelde i en rekke forhold som økonomisk kompensasjon, overtredelser, merking, rydding av løypetraseer m.m. Avtalen bør være tidsbegrenset. Det er i denne forbindelse viktig at det etableres et allment akseptert evalueringssystem. Hvis ikke risikerer en diskusjoner i etterkant i forhold til hva som er problematisk og hva som ikke er det. Og en kan skape ytterligere konflikter mellom dem som ønsker disse løypene og de som ikke ønsker dem. Det mest ryddige utgangspunktet er derfor å ha en nulltoleranse overfor overtredelser.

Forholdet til bruksretter og eksisterende næringsutøvelse.

Tradisjonelle bruksretter knytter seg til dyrkningsjord, grunn til gårdsbebyggelse, rett til beite og seter, rett til uttak av husbehovsvirke og ved. Altså knytter disse seg til tradisjonelt jordbruk. En kan også si at reindriftsutøvelse er en form for bruksrett sjøl om denne også reguleres gjennom andre lovverk enn fjellova.

Forslaget til skuterløyper medfører en endret bruk av utmarka vinterstid. Det er relevant å anta at denne type løyper vil ha en liten eller moderat innvirkning på tradisjonell bruksrettsutøvelse. For reindriftsutøvelsen derimot, vil forslaget ha en større innvirkning. Dette pga økt ferdsel og støybelastning i beiteområdene. Videre vil preparerte løyper (både skuter- og skiløyper) virke inn på reinens vandringsmønster. Rein er en art som er var for forstyrrelser og endringer i tradisjonelle vandringsruter.

Øvrige næringer på statsallmenningen vil antakelig ha et mangfoldig syn på snøskuterløypene. Ser man et forretningspotensiale som er utnyttbart vil en ha en positiv innfallsvinkel. Har man derimot basert sin virksomhet på helt andre premisser enn motorisert ferdsel, kan det ha en negativ innvirkning. En svakhet ved forslaget, og for øvrig hele prosessen med lovendringene, er at de økonomiske aspektene ikke er utredet. Det er i flere sammenhenger hevdet at dette vil gi økonomiske fordeler og skape nye inntektsmuligheter. Dette er imidlertid aldri belyst eller dokumentert under prosessens gang.

Engerdal har i mange tiår profilert seg som en villmarkskommune. Mange bedrifter har investert betydelige beløp i nettopp en slik profil, både markedsføringsmessig og infrastruktur/tilbud knyttet til bedriften. Mye av reiselivsprofilen er knyttet opp mot stillhet og uberørthet. Det omfattende skiløypenettet er et tilbud som ofte vises i markedsføringsammenhenger. Det ligger en potensiell konflikt mellom skigåere og skuterkjørere. Skiløpere opplever ofte støy og eksos som negativt. I tillegg vil evt kjøring i skiløyper ødelegge spor. Bedrifter som har satset mye på denne type gjester vil antakelig oppleve hele eller deler av forslaget som negativt. For andre, som ser en mulighet til å etablere seg med innretning mot besøkere som kommer for å kjøre skuter, ser nok mer positivt på saken. Det er ikke automatikk i at en klarer å skape et produkt ut av skuterturisme. Nærheten til Sverige blir ofte nevnt som argument for å innføre rekreasjonskjøring. Men det

er ikke bare kjøringen i seg sjøl som utgjør produktet. Det må også være et opplegg rundt med overnatting og bespising etc. Det er derfor heller ingen automatikk i at de nordmenn som reiser gjennom Engerdal til Sverige for å kjøre skuter, vil velge å reise til Engerdal istedenfor dersom de har mulighet til å kjøre skuter her.

Det kan også oppfattes som noe paradoksalt at reiselivet i Engerdal i dag bare i marginalt omfang har utnyttet nærheten til Sverige, hvis det er næringslivsaspektet i saken som veier tyngst. Slik forslaget foreligger vil mesteparten av brukerne til et slikt løypenett måtte transportere skuteren på bil og henger for å komme seg til et plass der en kan kjøre inn på løypa. Når man først er ute å kjører med bil og henger er ikke veien til Sverige lang. Et annet paradoks er at hvis forslaget til snøskuterløyper hadde blitt presentert som en forretningsplan, hadde antakelig ingen statlige tilskuddsordninger kunnet gå inn med støtte, siden grunnleggende analyser av kundegrunnlag, kapitalbehov, inntjeningsmuligheter etc. ikke er gjort.

Ser en på totaløkonomien i dette er det derfor ikke åpenbart at det vil gi økt lokal omsetning. Det finnes det ikke grunnlag for å hevde. Men en kan tenke seg at en vil få en vridning i type besøkere, fra tradisjonelle friluftslivsutøvere og skiløpere til mer motorsportsinteresserte besøkere. I verste fall vil du få en omsetningsreduksjon som følge av at området ikke framstår som attraktivt lengre. Det er derfor beklagelig at kommunen ikke har gjort en analyse av dette i forbindelse med arbeidet.

Forhold til friluftsinnteresser.

Fiske er en viktig friluftaktivitet på statsallmenningen. NINA har beregnet at den totale omsetningen knyttet til fritidsfiske i Engerdal pr. i dag er 20 – 30 mill kr. For fjellstyret sin del er fiskekortinntektene som kjent betydelige og den viktigste inntektskilden. Det meste av fritidsfisket skjer sommerstid, men Engerdal er også et populært område for isfiske. Dette er en aktivitet som antakelig kan utvikles enda mer fra reiselivets side.

Undersøkelser viser at for fiskere i Engerdal er naturopplevelse og villmarksfølelsen en viktig del av fiskeopplevelsen (se bl.a. Kildahl 2013). Snøskuterløyper kan bedre tilgjengeligheten til noen vann dersom de legges slik. Dette vil antakelig medføre at flere kommer seg dit. Men det kan også medføre at de som benytter disse vannene i dag ikke lenger ønsker å fiske der pga av støy, for mange fiskere o.l. For mange fiskere i Engerdal er nettopp stillheten og følelsen av å være i et uberørt miljø viktig.

Mange populære isfiskevann er vann der reproduksjonen i vannet er svak eller fraværende. I de tilfeller der økt tilgjengelighet fører til økt fiskepress, vil fisket over tid bli dårligere. Likeledes kan f.eks bra røyevann med stort fiskepress vinterstid oppfattes som dårligere for sommerfiske om bestandene er små og det er svak eller ingen reproduksjon. Hvis en da kompenserer høy beskatning med økt utsetting, får en over tid et mer typisk «put and take»-vann. Fjellstyrets mål med kultivering er å sette ut fisk i yngre årsklasser og yngel kun der naturlig produksjon er svak eller fraværende, og ikke tilby rendyrkede «put and take»-vann. Dette for å ivareta naturlige populasjoner og kunne tilby fiske i omgivelser som er relativt lite påvirket av mennesker. Det presiseres at et scenario som skissert over, er mest realistisk i mindre vann der høstingen med sportsfiskeredskap har innvirkning på bestanden.

Jakt er også populært i Engerdal. Dels er det et attraktivt område for utenbygds jegere og dels er det en viktig aktivitet for en stor del av de som er bosatt i kommunen. I motsetning til i Sverige, der skytevåpen på snøskuter i utgangspunktet er forbudt, har ikke myndighetene i Norge tatt med dette momentet i arbeidet med lovendringene. Det er i dag ingen hindringer for at du kan ta med deg våpen på snøskuter i løypenettet. Dette vil påvirke jaktutøvelsen vinterstid.

I startfasen, ved misbruk og i situasjoner der «grenser blir tøyd» kan en få noen uheldige konsekvenser. I utgangspunktet er det forbudt å løsne skudd på eller over offentlig vei, bruke luft- eller motorkjøretøy til forfølgning av vilt eller til avledning av viltets oppmerksomhet, bruke luftfartøy eller motorkjøretøy utenfor vei til lokalisering av vilt samt å løse skudd fra kjøretøy (Viltlovens §21). Et omfattende nett av snøskuterløyper vil muliggjøre en lettere lokalisering av viltet, noe som etter loven ikke er tillatt, men som i praksis er vanskelig å påvise at har skjedd. Det er derimot ingen hindringer for at du kan transportere deg ut på post med en snøskuter langs en godkjent løype. Det kan også være slik at ved jakt med på drevet halsende hund (f.eks. ved jakt på hare, rev, rådyr) kan en risikere at drevet går på skuterløyper, på samme vis som det kan følge veg, skiløype, skuterspor m.m. Om dette vil skape flere farlige situasjoner ved jaktutøvelse gjenstår å se. Det kan dessuten være en risk for at jakthunder blir påkjørt i løypa. Poenget er imidlertid at momentet med våpen på snøskuter er lite vurdert i debatten rundt snøskuterløyper. I og med skuterløyper er tilgjengelige for allmennheten må samme aktsomhetsregler gjelde som for jakt ved offentlig og privat vei og merkede stier.

For andre friluftaktiviteter som ski, hundespann, truge- og fotgjengere kan det være både positivt og negativt med et skuterløypenett. Som nevnt over, kan det oppstå konflikter mellom skuterkjørere og andre brukere av løypenettet. Det er derimot ikke forbud mot andre aktiviteter på skuterløypene, slik at en må påregne at også andre benytter seg av dem. Fra svensk side er det kjent at slike skuterløyper brukes en del av hundekjørere. Videre er det slik at flere og flere velger å gå på truger eller til fots fremfor å gå på ski. I nærhet av bebyggelse vil kanskje skuterløypene være positive for de som ønsker å gå seg en tur til fots. At flere brukergrupper benytter disse løypene setter i sin tur krav til aktsomhet og oversiktighet, slik at en unngår trafikkfarlige situasjoner.

På flere steder vil snøskuterløypene krysse eller gå parallelt med skispor. Der det er krysningspunkter vil skisporene sannsynligvis bli ødelagt på et begrenset areal. Der det er lagt opp til at skuter og skiløyper skal gå parallelt, vil det by på en del utfordringer. Skilting og informasjon må være tydelig, slik at skuterkjørere ser hvor det er tenkt at de skal kjøre. Det er også på slike plasser det oftest kan oppstå konflikter. De fleste skiløpere vil oppfatte snøskuterkjøring i tilknytning til skiløyper som negativt på grunn av støy og eksos.

For den tradisjonelle norske friluftsutøver vil nok skuterløyper oppfattes som negativt. Dette reflekteres gjennom DNT's engasjement og holdning i saken.

Forhold til naturverdier (miljø- og naturverninteresser).

Snøskuterløyper vil medføre ulike typer forstyrrelser for dyrelivet. Undersøkelser fra Svalbard, Nord-Amerika og Norge viser dette. Effekten vil variere litt artene imellom og

antakelig også hvilken type miljø de lever i. Generelt kan en si at hos større pattedyr vil snøskutertrafikk medføre stress som følge av forstyrrelser. Effekten av dette er økt energiforbruk og endret arealbruk. Dette kan i sin tur påvirke energibalansen. For småpattedyr som lever under snøen om vinteren vil økt trafikk over snøen medføre endret mikroklima langs bakken. Effekten av dette kan være økt energiforbruk og blokkering av vandringsveier.

For plantelivet vil forholdene direkte i løypa som pakkes om vinteren endre miljøforholdene. På samme måte som store snøfonner kan en pakking av snøen føre til seinere snøsmelting, som i sin tur påvirker blomstringstidspunktet. Kjøring i dårlig snødekt eller bar løype vil ha samme effekt som barmarkskjøring. Det er således av betydning at det ikke kjøres på dårlig snødekt mark.

Utslipp fra snøskutere vil ha en effekt på miljøet i og med at en del av stoffene i eksos, samt uforbrent bensin, avsettes i snøen direkte i og ved løypa. Når snøen smelter på våren kan dette gi konsentrert forurensing for mikroorganismer, spesielt i vann. Det er vel kjent at stoffer som er magasinert i snø, gir «surstøt» under smeltingen på våren og kan konsentrert være såpass alvorlig at det gir økt dødelighet hos fiskeyngel og rogn.

Når det gjelder forstyrrelser for dyrelivet er ikke dette i og for seg spesielt knyttet til akkurat snøskutertrafikk. Annen trafikk, skiløpere og skiløyper vil ha noe av den samme innvirkningen. Å sette ulike aktiviteter opp mot hverandre kan imidlertid være noe problematisk rent vitenskapelig i slike undersøkelser, pga av at det er snakk om ulike eksponeringstider, bevegelseshastigheter og støynivåer. Det som imidlertid er et poeng her, er at en tilfører enda en faktor som hittil ikke har virket inn.

I en del tilfeller kan arter som forflytter seg en del over relativt store avstander, ha viss nytte av både skuter- og skiløyper. Dette fordi det blir lettere å gå sammenlignet med å gå i djupsnøen. F.eks benyttet i mange tilfeller ulv i Fulufjellsreviret områdets skuterleder til forflytting. I og med skuterledene går ut fra bebyggelse, og ulvene derfor ble ledet inn mot og forbi bebyggelse på sine vandringer nattetid, skapte dette diskusjoner om unormal adferd og fravær av naturlig skyhet o.s.v. Også rådyr og rev vil sannsynligvis benytte denne type løyper til forflytning, avhengig av løypenes beliggenhet. For reindriften kan disse løypene virke negativt i og med at det leder reinen ut fra vinterbeiteområder. Dette er noe av argumentasjonen for at visse skiløyper bare skal prepareres visse tider av vinteren.

Kommunen er pålagt etter loven å legge inn en del hensyn knyttet til miljøet. Forslaget slik det foreligger, har tilsynelatende tatt slike miljøhensyn. Det er allikevel ikke i samme grad tatt hensyn til bofaste som til hytteturister, uklart av hvilken årsak. For eksempel er støy en faktor som oppfattes ulikt, og som kan være vanskelig å måle. Hvordan folk oppfatter er veldig ulik, og beror på terreng, værtype m.m. Kommunen har i sin utredning tatt hensyn til støysoner, målt som en viss, fast avstand ut fra leden. Dette gir imidlertid ikke et korrekt bilde av hvordan folk i området vil oppfatte støyen. Støy kan være sjenerende også på lang avstand. Slik forslaget foreligger vil derfor mange bofaste bli påvirket av støy. Det er lokalt blitt påstått at skuterløyper fører til økt bolyst. For noen vil nok motivasjonen for å bo i Engerdal bli større, for andre vil motivasjonen for å bo et annet sted øke.

Forholdet til eksisterende behov (dispensasjoner).

I Engerdal er det en over tid etablert en liberal praksis med dispensasjoner. Kommunen innvilger hvert år flere hundre dispensasjoner. Et betydelig antall av disse knytter seg til kjøring inn til hytter med bagasje og utstyr. Slik forslaget er framlagt er det ett hyttefelt på statsallmenningen som vil bli berørt. En må da gå ut fra at det ikke lenger vil være aktuelt å innvilge dispensasjoner for kjøring til disse hyttene.

I Engerdal er det dessuten en betydelig andel av dispensasjoner gitt til personer med et varig nedsatt funksjonsevne for å komme seg ut til fiskevann. Slik forslaget foreligger er det skissert løyper fram til flere fiskevann. Om disse er tenkt å løse transportbehovet for handikappede eller om praksisen med handikapp-løyver er tenkt videreført side om side med et løypenett, er uklart.

Det er også i forskriften skissert at det skal betales løypeavgift. Om dette skal gjelde for de som allerede har en gyldig dispensasjon til å kjøre hele eller deler av en løypestrækning er uklart. Slik det skisseres i forskriften legges det opp til en betalingsordning på etablerte «utfartsveier» (f.eks løypa opp til Volsjøen). Dette er ruter som folk har brukt i alle år. Det burde derfor vært avklart tydeligere hvilke brukere betalingsordningen skal gjelde for.

Kommunen burde derfor evaluert sin nåværende dispensasjonsordningen i forbindelse med arbeidet med denne forskriften. Det er relevant for grunneier å vite hvordan den totale belastningen vil være før man sier ja eller nei til en løype.

Forhold knyttet til oppsyn.

Etter loven er Statens Naturoppsyn (SNO) gitt tilsyns- og kontrollansvar med motorferdsel i utmark, herunder også snøskuterløyper. I områder med en etablert oppsynsordning skal SNO kjøpe disse tjenestene fra f.eks lokalt fjellstyre. Fjellstyret i Engerdal har allerede i dag et omfattende tjenest salg til SNO, andre fjellstyrer og private. En kan forvente at SNO tilbyr fjellstyret en avtale om tjenestekjøp i dette tilfellet. I så fall må fjellstyret vurdere om det med dagens bemanning faktisk lar seg gjøre.

Om man velger å opprette snøskuterløyper for rekreasjonskjøring er det viktig at det føres kontroll og tilsyn. Det er naivt å gå ut fra at slike løyper ikke vil medføre økt trafikk også utenfor løypenettet. Videre vil det være behov for samarbeid med politi i forhold til promillekontroller og kjøretøykontroller. Det vil derfor kreve enten tilførte ressurser eller omprioritering av ressurser hos både politi og SNO.

Erfaringer fra Sverige viser at behov og ønsker knyttet til snøskuterløyper endrer seg over tid. På samme måte som at en må påregne mer uønsket kjøring, må en også gå ut fra at behov og ønsker vil være annerledes noen år fram i tid enn det er i dag. Det som etterspørres i Sverige i dag og som er populære områder er såkalte frikjøringsområder. Dette er områder som ofte innbyr til litt mer krevende kjøring og lek, altså mer i retning motorsport enn friluftsliv. Det er derfor å vente at slike ønsker også etter hvert vil komme i Norge. Det er også et uttrykk for at ønsket om å kjøre pent og pyntelig i en løype ikke er attraktivt for alle.

Konkrete kommentarer til forslaget:

Slik forslaget er sendt ut på høring er det flere ting som kan virke noe uklart. Det er skissert en ledstrekning fram til riksgrensa ved Lillebo. Om denne skal ha forbindelse med Sverige er uklart. Om man ikke ønsker en slik forbindelse er det uheldig at den går såpass tett opp til grensa. Et annet moment er også hvorvidt passering av riksgrensa med motorkjøretøy kan skje utenom det offentlige vegnettet. Det må i så fall klareres med Tollmyndighetene.

Det er heller ikke i hverken saken eller i forslaget skissert hvordan nabokommuner forholder seg til snøskuterløyper og om det er ønskelig med sammenkobling av løyper over kommunegrenser. Om en mener at løypene skal være en positiv ressurs for reiselivet, burde slike forhold vært innarbeidet. Dette også for å se områder som ikke berøres av løyper i sammenheng. Antakelig skyldes dette at nabokommunene ikke har kommet så langt i prosessen, eller at de ikke har konkrete planer ennå.

Videre angir løypekartet parkeringsplasser på flere steder. Om dette er plasser der det er tenkt at snøskuterkjørere skal benytte for parkering, må de utvides i forhold til dagens størrelse. For eksempel er det angitt parkering ved Dalset. Ved Dalset er det i dag plass til ca 8-10 personbiler og det er fjellstyret som betaler snørydding. Om dette også skal være en plass der bil med henger skal kunne parkere vil det bare være plass til noen få ekvipasjer. Med få andre parkeringsmuligheter i området, risikerer da besøkere å ikke få mulighet til parkering. Det går ikke fram av forslaget eller den kommunale behandlingen hvordan utvidelse og drift av parkeringsmuligheter er tenkt finansiert og organisert.

I forslaget er det ett hytteområde på statsallmenningen som har løype, og det er Vetlbuvika. Hit er det heller ikke bilvei, og de fleste hytteeiere der har en dispensasjon i dag. Det kan derfor være praktisk å ha en løype dit, men det vil også åpne for at alle og ikke bare hytteeierne kan kjøre dit. Det kan derfor tenkes at det gir mer trafikk totalt sett, og det er mulig at ikke alle hytteeierne ønsker det.

Lovteksten sier da også at det skal tas hensyn til bolig- og hytteområder. Slik forslaget foreligger vil i praksis alle som bor på Drevsjø, Kvilten, Snerta, Sorken, Elgå og Ulvågrenda bli berørt av løypene. En må nesten forvente at ikke alle som bor i disse grendene er like begeistret for det.

Som nevnt tidligere medfører forslaget at det etableres betalingsordninger på traseer som er brukt til utferd fra gammelt av, og at det er uklart hvilke brukergrupper som omfattes av betalingsordningen. I tillegg framstår det som uklart om løypenetten er tenkt å erstatte en del av dagens dispensasjoner.

Videre er det en fordel om forskriftsforslaget på en tydeligere måte hadde skissert hva gjelder i forhold til parkering på isfiskevann. På vann der løypa går over sjøen vil jo 30-metersregelen gjelde. Utenfor denne sonen må en gå. Men forslaget er uklart på hva som skal gjelde der leden går frem til et vann. Det må altså defineres et punkt der parkering skal skje, Alternativt må det være tydelig at kjøring kan skje på vannets is i forbindelse med fiske.

Fjellstyret påpekte tidligere (sak 59.14) et potensielt problem med at løyper der markeringer opphører uten forvarsel kan representere et sikkerhetsproblem. Det er derfor viktig at enden på løypa er tydelig. Dette også for ikke å «lokke» folk til å kjøre utenfor godkjent løype.

Kommunens forskriftsforslag angir heller ikke hvem som skal drifte løypenettet. Dette er i høyeste grad et relevant spørsmål. Om samtykke skal gis må en vite hvem det er en skal inngå avtale med.

Høringsinnspill.

Fjellstyret har via hjemmesiden og via brev til representanter for de ulike interesser på statsallmenningen bedt om innspill i forhold til fjellstyrets behandling av hørings svar. Totalt er det kommet inn 18 svar fra enkeltpersoner, bedrifter, foreninger, Svahken Sijte og Statskog SF. Naturlig nok er meningene forskjellige og det er forskjellige ting som er kommentert i innspillene. Det er allikevel et faktum at merparten av høringsinnspillene til fjellstyret uttrykker en skepsis til løyper generelt, og i hvert fall i den omfatning som foreslås i kommunens forskrift.

Administrasjonen mener at forslaget til uttalelse i stor grad reflekterer de innkomne synpunktene.

Konklusjon:

I og med denne saken har prinsipielle føringer for hvordan framtidig bruk av statsallmenningen vil være, samt de signaler styret har gitt gjennom uttalelsen i sak 59.14, ser administrasjonen det som hensiktsmessig å skissere to ulike veier å gå i forhold til uttalelse til kommunen. Dette går i hovedtrekk ut på:

Alternativ A: Fjellstyret fraråder kommunen å etablere snøskuterløyper på statsallmenningen i Engerdal. Dette med begrunnelse i at forholdet rundt økonomisk gevinst for lokalsamfunnet ikke er utredet, uklarheter i forslaget samt innspill gitt fjellstyret i saken. Som en naturlig konsekvens av dette er det uaktuelt å gi grunneiersamtykke.

Alternativ B: Fjellstyret uttaler seg til forskriften ved å påpeke uklarheter og svakheter samt gir signaler om at visse løyper ikke ønskes. Endelig grunneiersamtykke kan gis senere etter at uklare forhold er avklart. Forskriften avvises dermed ikke i sin helhet, men fjellstyret setter krav og innarbeider høringsinnspill i uttalelsen.

Om fjellstyret velger å gå for en linje etter alternativ B, vil kommunen måtte gjøre en vurdering om dagens forslag må endres såpass mye at det utløser krav om ny høringsrunde etter Plan- og bygningsloven. Administrasjonen har ikke gått i dybden i forhold til akkurat denne spørsmålsstillingen, da det er opp til kommunen som forskriftsfremmer å forholde seg til det.

Administrasjonens forslag til uttalelse:

Alternativt A:

Etter endringer i motorferdselsloven og tilhørende forskrift samt fjelloven, er Fjellstyret tillagt myndighet til å begrense eller forby motorferdsel i Statsallmenningen. Denne høringsuttalelsen er ikke å anse som Fjellstyrets grunneiersamtykke. Grunneiersamtykket gis ved avtaleinngåelse etter at forskriften er vedtatt.

Engerdal fjellstyre har i denne saken bedt om innspill fra berørte interesser på statsallmenningen. Fjellstyret gir derfor sin høringsuttalelse til den kommunale forskrift om skuterløyper etter en samlet vurdering av fordeler og ulemper for de interesser fjellstyret er satt til å ivareta etter fjelloven. Dette fratår på ingen måte kommunen ansvar i forhold til å vurdere på eget og selvstendig grunnlag de innspill som fjellstyret har mottatt vedr statsallmenningen.

Fjellstyret har notert seg at forslaget er slik det foreligger, mer gjennomarbeidet enn tidligere forslag som kommunen ba om innspill på, jfr fjellstyrets brev av 25.06.2015. Forslaget framstår allikevel som omfattende. Fjellstyret mener at de lovendringer som er gjort og kommunens forslag til forskrift om snøskuterløyper vil endre bruken av statsallmenningen i Engerdal i så stor grad at det mest fornuftige er å gå forsiktig fram.

Av den grunn ønsker ikke Engerdal fjellstyre at det etableres snøskuterløyper på statsallmenningen. Dette fordi forslaget slik det framstår er for uklart i forhold til en rekke forhold. Uklarhetene knytter seg til:

- Dagens dispensasjonspraksis. Kommunen bør evaluere dagens dispensasjonspraksis og gi signaler hvordan denne vil påvirkes ved etablering av snøskuterløyper. Det er relevant å vite hva den samlede motorferdselen på statsallmenningen blir før en gir grunneiersamtykke.
- De økonomiske konsekvensene ved etableringen er ikke undersøkt. Engerdal har i en årrekke markedsført seg som et reisemål der uberørt natur og stillhet råder. Det er derfor relevant å utrede hvordan eksisterende reiseliv vil utvikle seg om det etableres snøskuterløyper.
- Forskriftsforslaget er ikke konkret nok i forhold til infrastrukturspørsmål som parkeringer og konkretisering av hvilke brukere som skal betale. Saken belyser heller ikke hvordan dette er tenkt driftet og finansiert.
- De innspill som fjellstyret har mottatt, uttrykker overveiende en skepsis til etablering av skuterløyper.

Av disse grunner velger fjellstyret i denne omgangen å ikke inngå avtaler om snøskuterløyper på statsallmenningen. Skulle evaluering av lignende ordninger andre steder og belysning av oven nevnte problemstillinger vise at etablering av snøskuterløyper gir betydelige økonomiske ringvirkninger lokalt på statsallmenningen og i kommunen, er fjellstyret villig til å se på mulighetene på nytt.

Alternativ B:

Etter endringer i motorferdselsloven og tilhørende forskrift, samt fjelloven er Fjellstyret tillagt myndighet til å begrense eller forby motorferdsel i Statsallmenningen. Denne høringsuttalelsen er ikke å anse som Fjellstyrets grunneiersamtykke. Grunneiersamtykket gis ved avtaleinngåelse etter at forskriften er vedtatt.

Engerdal fjellstyre har i denne saken bedt om innspill fra berørte interesser på statsallmenningen. Fjellstyret gir derfor sin høringsuttalelse til den kommunale forskrift om skuterløyper etter en samlet vurdering av fordeler og ulemper for de interesser fjellstyret er satt til å ivareta etter fjelloven. Dette fratår på ingen måte kommunen ansvar i forhold til å vurdere på eget og selvstendig grunnlag de innspill som fjellstyret har mottatt vedr statsallmenningen.

Fjellstyret har notert seg at forslaget er slik det foreligger, mer gjennomarbeidet enn tidligere forslag som kommunen ba om innspill på, jfr fjellstyrets brev av 25.06.2015. Forslaget framstår allikevel som omfattende. Fjellstyret mener at de lovendringer som er gjort og kommunens forslag til forskrift om snøskuterløyper vil endre bruken av statsallmenningen i Engerdal i så stor grad at det mest fornuftige er å gå forsiktig fram.

De løyper som fjellstyret mener bør tas ut av forskriften er:

- Løype 4 og 4a.
- Løype 9 fram til kryss mot løype 9a ovenfor Åsen. Det må etableres en dialog med eksisterende reiseliv i forhold til 9a og 9 fra ovenfor Åsen mot kryss med løype 10. Dersom effekten av etableringen medfører inntektstap for reiselivsaktører i Galtengrenda, ønsker ikke fjellstyret denne strekningen.
- Løype 5 bør ligge vest for Kviltengrenda og legges skånsomt i terrenget fram til Jothollavegen og derfra inn på løype 7. Det må etableres en avstikker til hensiktsmessig parkering ved Kvilten.
- Hele løypenettet i og ved Drevsjøgrenda må revideres og minimeres. Av hensyn til lokalbefolkningen bør inn og utfart reduseres til en løype, jfr fjellstyrets uttalelse til statskog i sak 59.14.
- Løype 12 fra Tolgevollveien til Elgå samt løype 13 og 13a.
- 12 a, b og c kan beholdes under forutsetning av at parkeringsmulighetene ved Dalset og Sorken/Tolgevollveien forbedres og at det defineres et stoppunkt (parkering) på/ved Volsjøen/Kroketsjøen.
- Løype 11 Jonasvollen – Femundshytten kan etableres dersom det avklares at reindriftsnæringen ikke påvirkes negativt. For strekningen Elgå-Femundshytten anføres at løypa vil påvirke verneområder og friluftsliv i tilknytning til dette. Her burde det derfor vært innarbeidet en bestemmelse at traseen kan nyttes for gjester ved turistbedriftene Jonasvollen og Femundshytten.

Begrunnelsen for at fjellstyret ikke ønsker nevnte løyper eller vil ha justeringer av foreslåtte traseer bygger på en samlet vurdering ut fra fjellstyrets mandat etter fjelloven og innkomne innspill.

Fjellstyret mener videre at det er viktig å etableres et allment akseptert evalueringsopplegg i tilknytning til forskriften. For framtidig diskusjoner om fordeler og ulemper er dette grunnleggende. Ansvaret for et evalueringsopplegg anser fjellstyret tilligge kommunen.

Sjøl om forslaget til forskrift er mer gjennomarbeidet sammenlignet med tidligere versjoner, er det allikevel forhold ved forskriften som er uklare eller ikke omtalt. Eksempel på slike forhold er:

- Parkeringsforhold. Det er etter fjellstyrets mening skissert for få parkeringsmuligheter. Videre må ansvaret for drift av slike parkeringer plasseres.
- Betalingsforhold. Forskriftens § 9 sier at alle som benytter løypene skal betale. Fjellstyret mener at dette kravet er uhensiktsmessig, og peker på at fotgjengere, skiløpere og skutertrafikk med dispensasjon sannsynligvis også vil nytte løypene. Å etablere betalingsordning der strekninger sammenfaller med tradisjonelle ferdselsårer er ikke kurant.
- Det må finnes muligheter med hjemmel i forskriften at kommunen eller grunneier kan stenge leden i kortere perioder av hensyn til reindriftsnæringen, arrangementer eller mislighold. Fjellstyret bekjentgjør nulltoleranse i forhold til mislighold.
- Grunneier vil ved avtaleinngåelse stille krav til bl.a. skilting og merking. Det burde derfor tilligge grunneier, sammen med kommunen, å godkjenne skilting og merking, jfr forslaget §3. Alternativt er at om kommunen alene skal godkjenne dette, bør standarden og utseende bekjentgjøres for grunneier på forhånd. Hvordan merking og skilting utføres er relevant for grunneier å vite før avtaleinngåelse.
- Videre må løype 11a og 12 fram til Tolgevollveien justeres i henhold til innkommet forslag slik at bofaste ikke berøres negativt og løypa tilpasses det faktum at det allerede er et reingjerde i området.

I rammene for kommunens mandat er det uttrykt at det skal tas en rekke hensyn. Fjellstyret har merket seg at det i stor grad er tatt hensyn til hytteområder, mens det for bofaste ikke er det i samme grad. Fjellstyret vil derfor tilkjenne viktigheten av at bofaste også blir tatt hensyn til i denne saken. Dette reflekteres gjennom Fjellstyrets tidligere uttalelse til Statskog (sak 59.14) ang inn/utfarter i grender, samt standpunkt i forhold til åpningstider.

For at en skal kunne gjøre en samlet vurdering om motorferdsel på statsallmenningen (jfr lovens § 10), må Engerdal kommune gjøre en evaluering av eksisterende dispensasjonspraksis gjeldende kjøring til fiskevann.

Av hensyn til reindrift og viltet aksepterer ikke fjellstyret at løypene på statsallmenningen benyttes etter 20 april. Fjellstyret ønsker også at åpningstidene reduseres slik at de kan benyttes mellom 09:00 og 18:00, med unntak av løype fra Sorken til Kroketsjøen og Volsjøen som primært vil fungere som isfiskeløyper.

Fjellstyret er tillagt grunneierrollen gjennom endring av Fjellovns §12. For fjellstyret er det avgjørende at det skisseres hvordan løypenettet med tilhørende parkeringer og infrastruktur er tenkt driftet. Under forutsetning av at påpekte forhold blir hensyntatt videre i prosessen, er fjellstyret villig til å inngå avtale med operatør om tilrettelegging og merking av snøskuterløyper for et begrenset tidsrom.

Sak 53.15	Ark 317.9	Saksbeh.: OOps
Uttalelse: søknad om vannledning Hølbekkmoen Sag.		

Saksdokumenter vedlagt:

- Brev fra Statskog SF med vedlegg, datert 30.09.2015.

Bakgrunn:

Statskog SF ber om uttalelse i forbindelse med søknad om legging av vannledning på allmenningsgrunn i tilknytning til Hølbekkmoen Sag.

Sømåen Tradisjonshandverk AS søker Statskog SF om å anlegge en vannledning fra Hølbekken og bort til verkstedet på Hølbekkmoen. Strekningen er ca 150 meter i et LNF-området iht kommuneplanens arealdel. Sømådal Tradisjonshandverk har kjøpt bygningsmassen «Hølbekkmoen Sag» og har festekontrakt på tomteareal. I festeavtalen er det i utgangspunktet ikke gjort noen oppføringer av vannledning, da det tidligere antakelig ikke har vært innlagt vann i noen av bygningene. Av hensyn til brannsikkerhet og forsikringer er det krav om tilgang til vann.

Tiltaket er vurdert til å være en grunn disponering etter Fjellevens §12, og Statskog ber derfor fjellstyret og allmenningsstyret om uttalelse i saken. Fjellstyret skal vurdere

Administrasjonens vurdering.

Formålet med tiltaket er å dekke et behov for vann primært for å imøtekomme krav i forhold til forsikring og brannsikkerhet. Tiltaket vil medføre en vannledningstrase som etter at den er etablert vil gro igjen med naturlig vegetasjon.

Fjellstyret har tidligere behandlet lignende saker som omhandler ledninger for jord- og vannvarme til boligeiendommer. I disse sakene har fjellstyret stilt seg positive. Når det gjelder vannforsyning over statsallmenningsgrunn finnes det i Engerdal sikkert mange slike traseer. Etter et raskt dypdykk i arkivet, kan en konstatere at saker vedr vannledninger stort sett er blitt behandlet administrativt i fjellstyret. Hvis ikke landbruksinteresser eller friluftinteresser har blitt berørt har fjellstyret som regel ikke hatt innvendinger i sakene.

Fjellevens § 12 sier at tiltak etter § 12 bare kan skje dersom det ikke medfører vesentlig skade for bruksrettsutøvelsen og naturverninteresser («vesentlig forringelse av naturverdier»). Etter administrasjonens vurdering er vannforsyning såpass essensielt for bruken av eiendommer og bygninger, at evt skader og ulemper må være deretter for at en skal kunne fraråde tiltak.

Administrasjonen er også kjent med at det i dette tilfellet er vurdert en alternativ løsning med kum i myr inne på tomteområdet, men at dette er forkastet pga at vanntilgangen (og -kvaliteten) ikke ansees som tilfredsstillende.

Det er ikke kjent at området er av interesse som dyrkingsjord i nær framtid. Det er heller ikke sannsynlig at tiltaket vil ha spesielt negativ innvirkning på plante og dyrelivet i området. Traseen går over et område med lav bonitet. Ser en på friluftinteressene, så går det en skiløype i området, men ledningstraseen vil ikke krysse denne.

Administrasjonen kan derfor ikke se at tiltaket har noen negative konsekvenser. Fjellstyret rådes derfor til å stille seg positive til tiltaket.

Administrasjonens forslag til uttalelse:

Engerdal fjellstyre har ingen innvendinger til at det anlegges vannledning til Hullbekkmoen sag som omsøkt.

Sak 54.15	Ark 361.3	Saksbeh.: OOps
Søknad om bruksendring fra fritidsbolig til bolig.		

Saksdokumenter vedlagt:

Brev fra Statskog SF vedr søknad om bruksendring fra fritidsbolig til bolig.

Bakgrunn:

Åge A. Olsen søker statskog om bruksendring av sin fritidsbolig til bolig. Olsen fester hyttetomt i Ulvåberget (gnr. 161 bnr. 1 feste nr 123). Olsen søker om midlertidig dispensasjon fra bestemmelsene i plan- og bygningsloven. Han oppgir som grunn for søknaden at han trives veldig godt i Engerdal, med natur, fiske, frisk luft og hyggelige mennesker.

Statskog ber om fjellstyrets uttalelse, jfr. Fjellevens §12 (Grunndisponering).

Administrasjonens vurdering.

Fjellstyret har tidligere vurdert lignende søknader, bl.a. i sak 34.11 vedr en lignende søknad i Femund Villmarksgrend. Fjellstyret stilte seg da positiv til en omdisponering. I en lignende sak (22.11 Husflobrenna), stilte fjellstyret seg også positiv til en omdisponering.

I prinsippssaken vedr. Fjellevens § 13 i juni i år, ble dette temaet berørt i forbindelse med at det kan utløse spørsmål om salg i fremtiden, og fjellstyret stort sett har stilt seg positive til salg av statsallmenningssgrunn til boligformål. Her søkes imidlertid ikke om permanent omdisponering, kun midlertidig.

For fjellstyrets vedkommende vil en bruksendring til boligfeste bety at festeinntekten for dette fritidsfestet faller bort. For 2015 utgjør dette kr 682,-. Det forventes ikke mange slike søknader, og eventuelle betenkeligheter med frafall av festeinntekter til fjellkassa, bør derfor ikke være et argument som gis betydning i fjellstyrets uttalelse. For kommunen som helhet er tilflytting viktig. Fjellstyrets inntektstap kan derfor kompenseres positivt for andre områder.

I forhold til de interesser fjellstyret skal i vareta etter fjelloven er det ikke avgjørende om denne tomta i Ulvåberget er klassifisert som fritidsfeste eller boligfeste, såfremt ikke bruksendringen medfører andre standarder for bruksareal på tomta. Dersom en legger til grunn at Olsen fortsatt må forholde seg til de krav som gjelder etter kommuneplanens arealdel og kommunedelplan fritidsbebyggelse (2009 – 2020), som øvrige hyttefester i Ulvåberget, bør fjellstyret kunne godta søknaden. Senere får det være opp til Engerdal kommune som planmyndighet å avgjøre om det kan godtas omdisponering fra fritidsbolig til bolig i slike hyttefelt.

Administrasjonens forslag til uttalelse:

Engerdal fjellstyre godkjenner for sin del at Statskog innvilger søknaden fra Åge A. Olsen om bruksendring fra fritidsfeste til boligfeste på gnr. 161, bnr. 1, festnr. 123 i Ulvåberget hytteområde. Det legges til grunn at Olsens hytte/bolig fortsatt må følge gjeldende standard kommuneplanens arealdel og kommunedelplan fritidsbebyggelse 2009 – 2020, en standard som gjelder for samtlige hytteiere i Ulvåberget.